

SLOVENSKA BESEDA

Uredništvo: Dal-
matinova 8 - Upra-
va: Beethovnova 6
N a r o č n i n a:
Letno 40 Din, čet-
letno 20 Din, četrt-
letno 10 Din - Ce-
kovni račun 17.152
Izhaja vsak petek

ŠTEVILKA 43

V LJUBLJANI, 7. DECEMBRA 1938

LETNIK II.

Dr. Dinko Puc:

Težka bodočnost

**Začeti moramo s smotrnim delom
naiprei pri sebi in sicer temeljito!**

Napredek našega naroda v Jugoslaviji je gotovo ogromen. Čeprav nismo dosegli vsega, smo vendar dosegli mnogo, zlasti na gospodarskem in kulturnem polju. Naš jezik je prišel do ugleda in spoštovanja, najvišje službe so odprte slovenskim sinovom. Tudi zunanje lice naše zemlje se je izpremenilo na boljše. Mesta so se modernizirala, prometne zveze se zboljšujejo. Stanovanjska mizerija je skoro odpravljena, kajti i na deželi i v strnjenih naseljih se je v letih svobode gradilo mnogo in higijenično.

Kljub razvoju industrije se naravna lepota naše domovine ni zmanjšala. Krasota naših planin, mičnost naših dolin, ljubeznivost doljnskega gričevja, žarkost Slovenskih gor in resnost pohorskih gozdov so nedotaknjene. V njih črpamo vedno znova ljubezen do naše zemlje in ljudstva, ki raste iz nje.

In vendar nam je kljub jubileju ravno v tem letu težko pri srcu. Nikdar nismo imeli v dvajsetih letih samostojne države takega občutka tesnosti. Naenkrat smo začutili, kako ozke so slovenske meje. Karavanke in Julijske alpe, ločene po ozki dolini, so že mejniki napram mogočnim sosedom. Za Pohorjem leži ogromna tuja država. Dalekosežni topovi modernega topništva bi v primeru vojne vihrje obvladali malone vso Slovenijo takoj prvi dan izza mej ven.

Uklenjeni smo med dva naroda, katerih eden šteje 50, drugi pa nad 70 milijonov ljudi in ki sta v zadnjih letih s sistematskim delom in smotrno vzgojo ustvarila dve najmočnejši armadi sveta. Demokratične države so pred njima na umiku in računati moramo, da bodo za dogleden čas ostale v defenzivi.

To dejstvo nam narekuje prilagodenje na novo stanje, zlasti še, ker je tudi naše gospodarstvo vsak dan bolj povezano z gospodarstvom Italije in Nemčije. Priznati moramo, da ne na našo škodo. Ob pametnih trgovinskih pogodbah bomo svoje surovine in zemeljske pridelke lahko dobro in po najkrajši poti zamenjali za izdelke njihove industrije. Italija in Nemčija sta že danes naša najboljša konzumenta. Dogodki tega leta, politični in ekonomski razvoj v Evropi nam kažejo, da nam zagotavlja prijateljsko razmerje z njima verjetno mirno politično in gospodarsko življenje brez večjih zapletljivostev.

Morda nam bo tako tudi lažje doseči vsaj nekaj pravic našim narodnim manjšinam?

Rekli smo: Mirno življenje brez večjih zapletljivostev. To bomo imeli le, če bomo sami jaki in močni. Ugled in spoštovanje uživa samo tisti narod, ki je složen in močan, ki je borben in pogumen. Lev in tiger moreta skleniti prijateljstvo samo z leopardom, nikdar pa ne z ovco. Ali imamo to zadevne lastnosti? Zelo dvomimo, ko nam je baš sedanja volilna doba jasen dokaz, v kako žalostnih razmerah živimo. Vse je razpršeno, vse je razbito, vse je samo divja borba za oblast, a ne borba za jasne politične, gospodarske ali socialne programe.

Tako se seveda ne grade močne države. Zanašati se pa samo na pomoč drugih, je napačna pot. Če je odrekla demokracija, se moremo danes še manj zanašati na slovansko vzajemnost. Letošnji dogodki so nas poučili, da je slovanska vzajemnost prazna nada, dokler se miselnost slovanskih narodov ne izpremeni iz dna duše. In tu moramo začeti predvsem z delom pri sebi.

Dr. M. Korun:

Predvolilne misli

**Razlogi, ki so merodajni za abstinenco
naprednih volilcev dne 11. decembra 1938**

Kakor je objavljeno že na drugem mestu, je skupina slovenskih radikalov, zbranih okrog «Slovenske besede», sklenila, da se volitev 11. decembra t. l. ne udeležijo. Ta svoj sklep je tudi utemeljila in svojo utemeljitev objavila.

Toda izven te skupine nastopajo tudi drugi krogi slovenskih naprednih volilcev za abstinenco, ki navajajo sledeče razloge:

«V boju si stojita nasproti — v glavnem — dve listi, dr. Stojadinovičeva in dr. Mačkova, kajti tretja, Ljotičeva, resno ne pride v poštev.»

«G. dr. Maček gre v volilni boj s svojim hrvaškim programom. Njegovi listi se je priključila srbijanska združena opozi-

cija, ki je sklenila z njim sporazum od 8. oktobra 1937 o potih za novo notranje-politično ureditev naše države.»

«Poleg tega je vzel g. dr. Maček na svojo listo tudi druge politične skupine, predvsem socialiste, ki so sicer pozdravili sporazum od 8. oktobra 1937 kot nov korak k rešitvi našega notranjega političnega problema, toda se mu niso priključili, — in del JNS, ki je sporazum od 8. oktobra 1937 iz načelnih razlogov odklonila.»

«Volilni blok g. dr. Mačka torej notranje-politično ne predstavlja enote, ki bi garantirala, da se bo sporazum od 8. oktobra 1937 mogel izvesti, tem manj, ker niso sporazumaške

stranke od 8. oktobra 1937 nakazale nikakih novih potov za rešitev našega notranje-političnega problema, čeprav je razvoj naravnost terjal evolucijsko izgradnjo sporazuma.»

(Tudi mi smo na tem mestu že več tednov pred volitvami kritično motrili vprašanje sporazuma.)

«V zunanji politiki sta zastopala g. dr. Maček in združena srbijanska opozicija zunanje-politično orientacijo, ki bi bila, kakor so pokazali dogodki v zvezi s Českoslovaško, interese naše države naslonila na činitele, ki so odrekli pri Českoslovaški.»

«Taka razmotrivanja vzbujajo pri omenjenih krogih pomisleke, da-li naj se odda glas za listo dr. Mačka. Ti pomisleki so pri tistih slovenskih naprednih volilcih, — posebno Sokolih —, ki so za narodno in državno edinstvo, naravnost odločilni, da ne

morejo glasovati za listo g. dr. Mačka, ki edinstvo odklanja.»

«Kaj drugega, — tako razlagajo —, preostaja torej slovenskemu naprednemu volilcu, kakor, da se volitev ne udeležijo! Kajti spričo domače politike v Sloveniji, ki smo jo zadnja tri leta doživljali, se ne morejo odločiti za to, da glasujejo za katero drugo kandidatno listo.»

«Volilni zakon je nedemokracičen in po svojem sistemu onemogoča volilcu, da bi dal glas stranki ali kandidatu, ki jima zaupa, kajti istočasno glasuje za stranko ali kandidata, ki sta na isti listi, toda ne uživata volilčevega zaupanja.»

Taki razlogi so bili pri mnogih strankah tudi pri zadnjih volitvah leta 1935. merodajni, da se volitev niso udeležili.

Zavestna abstinenca od volitev je prav tako političen akt, kakor glasovanje samo!

Računi volilnega zakona

Nekaj potrebnih pojasnil k sedanjemu kompliciranemu volilnemu zakonu

Opazamo, da široki sloji volilcev, celo kandidati sami, ne poznajo volilnega zakona, čigar računi v resnici niso ravno enostavni.

Zato mislimo, da bodo naši čitatelji zadovoljni, če jim damo nekaj pojasnil.

Za volitve se postavijo kandidatne liste za vso državo.

Na vsaki listi mora biti poleg nosilca liste toliko kandidatov, kolikor se voli poslancev. Vseh poslancev (brez nosilcev list) je 368, in sicer predpisuje zakon, koliko jih voli vsaka banovina, ki so razdeljene na volilna okrožja. Beograd z Zemunom in Pančevom voli pet poslancev, naša banovina pa ima dve volilni okrožji, in sicer št. 1 (mariborsko) in št. 2 (ljubljsko); prvo voli 15, drugo pa 14 poslancev.

V glavnem velja načelo, da voli in dobi vsak srez (okraj) po enega poslanca, vendar imajo nekatera mesta in srez po dva poslancev.

V ljubljanskem volilnem okrožju so srez: črnomeljski, kamniški, kočevski, kranjski, krški, litijski, logaški, ljubljanski (okolica dva poslanca), novomeški, radovljiški, škofjeloški in mesto Ljubljana (dva poslanca).

Za posamezne srece sme biti na državnih kandidatnih listah po več kandidatov. Glasovi, oddani za take vzporedne (paralelne) kandidate, se seštevajo in gredo vsi v korist dotične državne kandidatne liste. Če odpade v srezu, kjer obstoji taka vzporedna kandidatura, kak mandat odnosni listi, je izvoljen tisti izmed vzporednih kandidatov, ki je dobil največ glasov med drugimi vzporednimi kandidati iste liste v dotičnem srezu.

Po izvršenih volitvah se seštevajo glasovi, oddani za vsako državno kandidatno listo v vsej državi. Liste, ki niso dobile vsaj 50.000 glasov, ne pridejo v poštev, dočim so nosilci kandidatnih list, ki so dobile vsaj 50.000 glasov, izvoljeni. Tista državna kandidatna lista, ki je dobila največ glasov, dobi poleg izvoljenega nosilca liste še tri petine vseh mandatov v državi, in sicer je za posamezna volilna okrožja

to število tri petine v zakonu odrejeno. V dravski banovini odpade na v državi najmočnejšo listo v mariborskem okrožju devet mandatov, v ljubljanskem osem mandatov. Za Beograd, Zemun in Pančev odpadejo na večinsko listo trije mandati.

Od vseh poslanskih mest v državi 368+3 (če so vsi trije nosilci izvoljeni), torej od skupno 371 poslancev, dobi potemtakem večinska lista najmanj 222 poslancev.

Kako se dodelijo mandati večinske liste, kdo z večinske liste je izvoljen?

V tem oziru je merodajen izid po volilnih okrožjih, in sicer velja načelo: Od večinskih list so izvoljeni za poslance najprej kandidati v tistih srezih, kjer je večinska lista dobila absolutno (nadpolovično večino) vseh oddanih glasov. Če ni zadosti takih srezov, so izvoljeni kandidati v tistih srezih, kjer so kandidati dobili najvišje število glasov, kar bo navadno pomenilo, da so izvoljeni kandidati onih velikih srezov, ki imajo mnogo glasovalcev, seveda, če so se ti glasovalci tudi v velikem številu izrekli za kandidate večinske liste.

Kako pa je z drugimi 149 mandati?

Od teh odpadeta dva na nosilca dveh državnih list, ki sta do-

bili manj glasov, kakor najmočnejša lista.

Ostalih 147 mandatov se zopet razdeli po volilnih okrožjih.

Za dravsko banovino pride v poštev za to v mariborskem okrožju šest in v ljubljanskem tudi šest mandatov.

V tem pogledu velja načelo: Kandidati z večinske liste pridejo pri razdelitvi teh mandatov zopet v poštev, če je večinska lista dobila v dotičnem volilnem okrožju absolutno večino. Če ni dobila absolutne večine, pridejo v poštev samo kandidati z ostalih dveh državnih list.

Če bi se torej zgodilo, da ne bi dobila večinska lista v nobenem okrožju absolutne večine, bi bilo izvoljenih 147 kandidatov z obeh teh list in bi bilo torej razmerje med večinsko in ostalima listama v vseh državah, vključno nosilce list, naslednje: 222:149.

Toda ni verjetno, da bi se pri kakih volitvah kaj takega zgodilo.

Zato že moramo razpravljati o tem, kako se razdele preostali mandati v posameznih volilnih okrožjih.

Torej, če je v kakem volilnem okrožju dobila najmočnejša državna kandidatna lista absolutno večino, se ostali mandati razdelijo tako, da dobi ta lista najprej še toliko od preostalih mandatov, v kolikor srezih — ki še niso dobili mandata iz naslova večinske liste — je dobila absolutno večino.

Če takih srezov ni ali pa, če so se na prednji način zasedli, se ostanek mandatov razdeli med vse tri kandidate po proporciju, za kar sledi vzgled spodaj.

Iz navedenega je razvidno, da so volilni računi zelo komplicirani in — v marsikaterem pogledu — negotovi. Tudi niso lahko razumljivi. Zato jih bomo predložili na dveh vzgledih in jih komentirali.

Izhajamo iz predpostavke treh državnih list, ki so dobile vsaka več, kakor 50.000 glasov, ki pridejo torej v poštev pri razdelitvi mandatov. Prva lista A je dobila največ glasov, ostali manj, četudi obe skupaj več, kot lista A.

Prva lista dobi torej v nanrej 222 mandatov; koliko dobijo ostali dve listi, pokaže šele komplicirani račun za vsako volilno okrožje posebej. Tega računa na tem mestu ne moremo napraviti, ker bi obsegal celo brošuro.

Poglejmo pa, kako bi tak račun izgledal za kako volilno okrožje, ki ima vsega skupaj 14 poslancev!

Srez in število mandatov	Oddani glasovi	D o b i l e s o :		
		Lista A	Lista B	Lista C
1.	2750	1200 +)	1300	250
2.	4500	3000 *)	500	1000
3.	1800	1100 *)	450	250
4.	2600	1400 *)	700	500
5.	4600	3600 *)	500	500
Srez, ki 6. vol dva poslanca 7.	11500	5150 **)	2500	3850
8.	2950	1450 +)	1000	500
9.	2850	950 +)	1400	500
10.	4250	2200 *)	550	1500
11.	4300	2 50 *)	450	1500
12.	3650	1550	1600 +)	500
13.	3200	1450	250	Vzporedne kandidate: a) 749; b) 751 +)
14.	2100	1300 *)	300	
Skupaj	51050	26700	12500	12450

Srez 6. in 7. volita dva poslancev.

(Samo naj nihče ne misli, da so gornje številke preroške za

n. pr. ljubljansko okrožje, kar se vidi ne le iz števil glasovalcev, temveč zlasti tudi iz tega, ker ima ljubljansko volilno

okrožje dva para mandatov dvojčkov [mesto Ljubljana in ljubljanska okolica], naš vzgled pa samo en par).

Večinska lista A dobi po gornjem izidu:

Najprej 8 mandatov, in to najprej v okrajih, kjer je dobila absolutno večino. Takih okrajev je sedem (2., 3., 4., 5., 10., 11. in 14., zaznamovani so z *). Ker se ni popolnjenih 8 mandatov, dobi osmega še v okraju, ki je ostal brez poslanca in ki ima največ za listo A oddanih glasov. To je srez 6./7., ki voli dva poslance. Zakon pa pravi, da delita mandata-dvojčka vedno isto usodo. Torej pripadeta iz tega razloga ne samo osmi, temveč tudi deveti mandat listi A, s čimer sta izvoljena kandidata 6. in 7. (**).

Ker je dobila lista A v tem okrožju nadpolovično večino oddanih glasov (26700 od 51050), se udeleži tudi razdelitve ostalih še nerazdeljenih petih mandatov. Če bi bila dobila ta lista še v kakem srezu absolutno večino, bi ji pripadel mandat še v tem srezu, ker pa takega sreza ni več, pride za vseh 5 mandatov razdelitev po proporciji. Ta se izvrši tako, da se števila za posamezne liste v tem okrožju oddanih glasov dele najprej z 1, potem z 2, če treba še s 3 itd., nakar se vzame pet (ker je razdeliti pet mandatov) največjih tako dobljenih rezultatov in kolikor je le-teh v posameznih listah, toliko mandatov odpade na dotično listo. Torej:

	lista A	lista B	lista C
deljeno z 1:	26700	12500	12850
deljeno z 2:	13350	6250	6425
deljeno z 3:	8900	4166	4283
deljeno z 4:	6675	3125	3212

Pet najvišjih količnikov je podčrtanih in pripadejo torej od ostalih 5 mandatov listi A še 3 mandati, listi B in listi C pa po eden.

Srez:	Glasovi:	Lista A:	B:	C:
1.	3300	100	2000 +)	1200
2.	4210	110	3000 +)	1100
3.	5120	120	4000 +)	1000
4.	6030	130 *)	5000	900
5.	6940	140 *)	6000	800
6.	7850	150 *)	7000	700
7.	8760	160 *)	8000	600
8.	9670	a) 70*) b) 50 c) 50	9000	500

vzporedne kandidature

Skupaj	51880	1080	44000	6800
--------	-------	------	-------	------

Izvoljen je torej kandidat z večinske liste, ki je dobil 70 glasov, dočim kandidat z liste B v tem srezu z 9000 glasovi ni izvoljen! Izvoljeni pa so s te liste trije kandidati, ki so dobili manj glasov, kakor kandidati te liste v ostalih srezih.

Kateri so ti mandati? Zakon pravi, da se dodelijo mandati v tistih srezih, ki so ostali doslej brez mandatov, kjer pa je dotična lista dobila največ glasov.

Najvišje število glasov je v srezu 12. na listi B, torej dobi ta mandat lista B, potem pride srez 13., v katerem sta dobila vzporedna kandidata skupaj 1500 glasov. Ta lista dobi torej mandat v tem srezu, odpade pa na kandidata, ki ima od obeh več glasov, torej kandidat b). Ostale 3 mandate dobi lista A v srezih, ki z mandati še niso zasedeni, to so srezi 1., 8. in 9. Tako razdeljeni mandati so zaznamovani s +).

Vsak srez ima sedaj svojega poslanca.

Zanimivo je primerjati števila. Izvoljen je bil torej kandidat liste C, srez 13., b), ki je dobil samo 751 glasov, dočim kandidati, ki so dobili veliko več glasov, na pr. kandidata sreza 6./7. na listi C, ki sta dobila 3850 glasov, nista bila izvoljena.

Končno pogledimo še en račun za volilno okrožje, kjer je večinska lista ostala v manjšini. (Taka okrožja so bila pri volitvah leta 1935. n. pr. v savski banovini.)

Volilno okrožje ima, recimo, skupaj 8 mandatov; tri petine, ki jih dobi večinska lista, znašajo 5. na manjšinski listi odpadejo torej 3.

Na večinsko listo odpade 5 mandatov, torej so izvoljeni kandidati te liste, ki so dobili največ glasov, pri čemur je izvoljen kandidat v 8. srezu, ki je kot vzporedni kandidat dobil največ glasov (70). Izvoljeni so označeni z *).

Ostale tri mandate dobila manjšinski listi; pri tej razdelitvi lista C ne pride v poštev. Dobi jih torej lista B, in sicer mandate v srezih 1., 2. in 3., ki so zaznamovani s +).

Taki so računi volilnega zakona! Za kandidate prava pravcata loterija! Kajti mnogo je politikov, malo bo izbranih in ne ve se, kje! Z mnogo glasovi lahko propadeš, s par desetlinami utegneš postati narodni zastopnik!

J. L. Z.:

V primeru nove vojne

Ne zakrivajmo si oči pred stvarnimi dejstvi, da ne bomo nekoč razočarani

Vojne se ne dobivajo več z bajoneti. Za vsak opravljeni kilometer svoje poti porabi moderna vojska ogromne množine vsakovrstne opreme in vojnega ter pogonskega materiala. Z vsakim strelom se zmanjšujejo rezerve v državnih arzenalih. Niti eno letalo ne more vzleteti, če ni predpisno preskrbljeno z nadomestljivim bencinom in oljem; celokupno prebivalstvo z vso vojsko vred mora imeti zagotovljeno zadostno prehrano. Zato se mora sposobnost vsakega naroda za vojno presojati zgolj po teh kriterijih. In če presojamo razne narode s teh vidikov, moramo priznati, da ima Anglija v tem pogledu v Evropi naravnost dominanten položaj.

To dejstvo sicer ne izhaja iz govorov članov angleške vlade, niti bi se dalo razbrati iz pisanja angleškega tiska. Nasprotno,

prav o priliki zadnje krize, je bil angleški dnevni tisk prepoln poročil o «resnih napakah» in je pripisoval vso zaslugo za ohranitev imperija zgolj dejstvu, da civiliziran narod pač bolj ljubi maslo, kakor pa topove. Angleška vlada se zdaj noč in dan trudi, da bi očitane ji napake čim hitreje in temeljiteje popravila. Toda, dočim se tisk bavi s temi «hajkami» o «nepripravljenosti» Anglije, je na mestu, da se spomimo na staro angleško navado lastnega podcenjevanja in da ne izpustimo izpred oči realne in prave moči te velesile, kakor tudi ne latentnih rezerv njenih prekomorskih dominijonov.

Ustavimo se najprej pri zlatu, tej eminentni potrebi za vodenje vsake vojne: 56% celokupne svetovne zlate proizvodnje izvira iz angleškega cesarstva, od tega 34% samo iz južne Afrike. Ka-

nada razpolaga s 87% vse svetovne proizvodnje niklja; 49 odstotkov kositra in cinka ter 58% celokupne proizvodnje kavčuka prihaja iz angleških dežel. Svinca in bakra ji tudi ne primanjkuje, saj razpolaga z nad 30% svetovne proizvodnje teh, za vojne potrebe tako važnih surovin. Če ima torej vseh teh zakladov v zadostni meri, se ji ni treba nikakor bati za svojo varnost in prestiž. V angleških rudnikih se izkoplje 70% vsega azbesta na svetu, dočim se ogromna produkcija vseh vrst življenjskih potrebščin v prekomorskih dominijonih ne da niti približno izračunati. V moderni vojni igrajo važno vlogo v vojnem gospodarstvu tudi tkanine in je Velika Britanija tudi v tem pogledu v kar se le da dobrem položaju, kajti vedeti moramo, da prihaja 45% svetovne proizvodnje volne in 24% vsega bombaža na svetu iz dežel angleškega cesarstva.

Ta seznam pa seveda še nikakor ni popoln; za vodenje moderne vojne je potrebno še marsikaj drugega. Angleška proizvodnja zemeljskih olj na pr. ni ravno znatna, od celokupne svetovne proizvodnje železne rude pa odpade le 12 odstotkov na angleške kraje. Če se upošteva pomen teh surovin v moderni vojni, se šele lahko pravilno in v zadostni meri razume velikanška važnost, ki jo polaga Velika Britanija na svojo mornarico. Svoboden in siguran dostop k virom vseh naštetih surovin v času vojne je važnejši od vseh političnih vplivov in zavezništtev. Dokler ima dovolj zlata, s katerim bo plačevala surovine in pa dovolj modernih ladij, s kateri-

mi jih bo prevažala po vsestransko zavarovanih morskih poteh, tako dolgo je Anglija res v zavidanja vrednem položaju. Nihče, kdor pozna angleški značaj, ne verjame, da bi mogli napadi iz zraka, pa naj bi bili še tako silni, omajati narodno voljo in obrambno odločnost angleškega cesarstva; dokler pa se to ne zgodi, ima Anglija občutek sigurnosti in smatra Ocean, ki pljuska svoje valove ob njene obale, za izvrstno varstvo.

Med vsemi evropskimi velikimi državami je Velika Britanija edina, ki si lahko zagotovi vse svoje potrebe, ki pa lahko obenem iste onemogoči vsem svojim nasprotnikom. To je prav tako res danes, kakor je bilo res v časih, ko se je še borila za svobodo proti Ludoviku XIV., proti Napoleonu Velikemu in proti cesarju Viljemu. Star pregovor pravi, da Anglija izgublja vse bitke, razen zadnje. Razlago tega reka najdemo v skoro neomejenih zakladih cesarstva in v složnosti vseh angleških podanikov iz vseh njenih dežel že v miru, še bolj pa v vojni, kadarkoli pride do nje.

Zaradi tega je treba vse kritike, ki so zlasti v zadnjem času precej pogoste na račun Velike Britanije, vzeti z veliko rezervno in se je vedno treba zavedati tega, kar pomenijo ogromni gospodarski viri angleškega cesarstva. Če bomo imeli to pred oči, bomo tudi pravilno razumeli vzroke vedno pogostejših in dolgotrajnejših obiskov raznih evropskih državnikov in monarhov v angleški prestolnici...

Domači pomenki

Osební interesi

Gospodje iz JNS zelo radi govoré o «osebnih interesih», katere podtikajo našim prijateljem. Prosimo, naj to opusté, ker je to kočljiva tema. Kdor ne kandidira, temu se osebnih interesov pač ne more podtikati!

Kako se rešuje kriza?

Francoski minister Reynaud je začel reševati gospodarsko in finančno krizo, v katero je zašla država, s tem, da je začel odpustiti že zaposlene delavce.

Bacili

Göbbels, nemški minister propagande, je 20. novembra t. l. izjavil: «Zide smo izključili iz javnega nemškega življenja, ker so druge rase. Marksiste smo izključili, ker je njihova prestolnica v Moskvi, katoličane pa, ker imajo prestolnico v Rimu. Izključili smo tudi framasone, ker so internacionalci. Tako smo iz naroda odstranili vse bacile okuženja.»

Ne grize

V Rimu se kolportira sledeča domislica: Ako britanskega leva včepnete v rep, odpre sicer silni gobec, a zobje so mu umetni.

Stališče Anglije napram Balkanu v gospodarskem pogledu

Velika debata, ki se je vršila novembra meseca v angleškem parlamentu radi angleške zunanje politike, je v marsičem razjasnila položaj. Tako je vodja opozicije major Atlee opozarjal, da bo imel monakovski sporazum nerodne posledice za Anglijo tudi v gospodarskem pogledu, ker bodo balkanske države popolnoma izročene Nemčiji, ki si jih bo gospodarsko podvrгла. Na te očitke je min. predsednik Chamberlain odgovoril:

«Nemčiji gre po njenem geografskem položaju dominanten položaj v srednji in južnovzhodni Evropi. Zdaj ga je dobila. Kolikor imajo balkanske države poljedelski značaj, je njihova trgovina z Nemčijo naravna posledica. Mi

nimamo nobene želje, odvrnati Nemčijo od teh zemelj, niti je nočemo gospodarsko blokirati. — Ne smemo dovoliti, da nastane med nami in Nemčijo vojno stanje. Konkurenca je potrebna. Če se bo gospodarski položaj balkanskih držav popravił vsled trgovine z Nemčijo, smo lahko prepričani, da bomo tudi Angleži ohranili svoj del trgovine pri njih. Po mojem mišljenju je na svetu dovolj prostora i za Nemce i za nas.»

Te besede so jasne: Chamberlain smatra, da spada Balkan v interesno sfero Nemčije. On daje Nemčiji možnost življenja v Evropi proti temu, da ne nastopa proti angleškemu imperiju.

Češki „Narodni Listy“ pišejo o volitvi novega predsednika:

«Naši sosede (Nemčija) žele videti na predsedniškem mestu češkoslovaške moza, ki bo znal voditi. Minister Ribbentrop nam je rekel odkrito: «Če se bo dala češkoslovaška voditi popolnoma v smislu novih dejstev ter bo popolnoma preorijentirala svojo politiko nasproti Nemčiji, je mogoče pomirjenje Nemčije s češkoslovaško.» Ta beseda zahteva od nas jasen odgovor. Mi ga bomo dali v pozitivnem smislu.»

Je šla meglica z jezera...

Starim Ljubljancem je gotovo še v dobrem spominu duhteči volilni golaž z vrčkom piva iz starih zlatih časov in veselih dni, ki bili so, a zdaj več jih ni. Takrat so razni kandidati kaj uspešno nastopali s silno originalnimi obljubami, skoro da tako širokopoteznimi, s kakršnimi nas gotovi gospodje skušajo pitati tudi danes. Znan je bil duhoviti Kunčičev patent za izkoriščanje in odpravljanje slovite ljubljanske megle. Kakor se govori med bogaboječimi ljubljanskimi volilci, pa sedaj nasprotno šele delajo razni gospodje, ki se čutijo poklicane za «firerje» in podobne novoveške junake, tudi v sedanjih volilnih dneh kaj hudo — meglo, celo živopisno in pestrobarno. Kakdo se pa Ljubljanci resnično navdušujejo za razne megle in meglice, bomo videli 11. oziroma 12. decembra, če ne bo seveda zopet preveč hude megle — z Barja...

Zunanja politika

V kratkih tednih, odkar ni izhajala naša «Slovenska beseda», se je do temelja spremenil ves politični položaj v Evropi. Monakovski sporazum predstavlja oni usodni dogodek, ki je zadal zadnji udarec versailleski tvorbi, v Evropi pa uvedel nemški mir, ki stoji v senci kljukastega križa. Po dvajsetih letih napetega premirja je šele v Monakovem bila zaključena svetovna vojna, ki se je končala navzlic porazu na bojišču z nemško zmago. Slabost in neplodovitost velikih zahodnih demokracij sta preprečili izrabo silnih žrtev vojne.

Kakor da bi bila prespala zadnji dve desetletji, živi Evropa danes v točno onem stanju nemške hegemonije, v katerem se je nahajala pred svetovno vojno.

se je posrečilo Nemčiji zdrobiti češkoslovaško, ki je predstavljala poslednjo resno oviro na njeni poti proti vzhodu. Odvzela ji je vse kraje, ki gospodarsko kaj pomenijo, a mala in okrnjena Češka brez zavarovanih meja, brez pravega prometnega sistema in z nemogočo zemljepisno lego, živi odslej lahko samo še kot vazal Nemčije in služi kot koridor, pa...

To ji je tem lažje, ker so zahodne velesile službeno izjavile, da so povsem desinteresirane pri dogajanjih v srednji Evropi, kar pomeni, da se ne more zgoditi na tem področju nobena bistvena zunanja ali notranja politična izprememba, če Nemčija k temu ni dala svoje privolitve. Pokazalo se je že to v češkoslovaško-poljsko-madžarskem sporu, ki je bil predložen v razsodišče Nemčiji in kjer so se morale vse stranke, dasi vse tri nezadovoljne z nemško odločitvijo, ukloniti njeni odločitvi. Mogoče tudi ni le slučajna zadeva, da se je v zadnjem času začelo pojavljati v Rumuniji teroristično delovanje «železne garde»...

Geologija

Vsi ti dogodki so seveda tudi jasno pokazali, da naša domovina v današnjih razmerah tudi ne more igrati izključno karto zahodnih demokracij, ki je pripeljala bratsko češkoslovaško v pogubo. Politika je zadeva hladnega računa in tako bo morala hladno računati vsaka jugoslovanska vlada z nemško politično silo, zlasti pa z njeno gospodarsko potenco v srednji Evropi in na Balkanu, saj je več, kakor dobra polovica našega uvoza in izvoza navezana na Nemčijo. Podoba je, da naša zunanja politika vsestransko upošteva ta delikatni položaj in da nam je ravno zaradi tega bilo mogoče, prebroditi največjo mednarodno krizo, ki jo je preživljala Evropa v povojni dobi, brez velikih tresljajev in brez bojazni, da se preko noči znajdemo v nevzdržnem položaju.

Seveda kocke še niso padle. Vsak dan se pojavljajo novi zapleti, ki legajo kot težka senca na mirno življenje evropskih narodov. Zahteva Nemčije po kolonijah, kakor tudi zahteva Italije po francoskem Tunisu, Korkizi in Nici, kažejo, da bo težko trajno reševati evropski mir za zeleno mizo. Jugoslavija, ki si je utrla pot do samostojnosti v zunanji politiki v času nepopustljive borbe velesil za svetovno gospodstvo, igra lahko pri tem samo vlogo nezainteresirane opazovalca.

-sj-

DOMA IN NA TUJEM

Izguba zaupanja v Francijo

je najbolj prizadela vse številne prijatelje Francoske po vsem svetu. Francoska je bila tista država, ki je v zgodovini vedno nastopala za svobodo, za pravico, za demokracijo, za enakopravnost. Za te ideale človeštva je žrtvovala potoke krvi, toda na teh žrtvah je bila zgrajena veličina Francije, osnovan njen ugled in njena čast. Do letos ni nikdar zapustila svojih zaveznikov, nikdar se izneverila dani besedi. Kako naj si to razlagamo? Ali je res francoski narod moralno propadel?

Odgovor na to je prilično lahak. Letos ni govoril narod, ampak kapital. Kapital se je odločil za Monakovo, ker z vojno ni mogel ničesar pridobiti, marveč le izgubiti. Oboroževanje se nadaljuje tudi brez vojne, čemu bi torej kaj riskirali? Vsled tega se je z napačnimi vestmi uplivalo na javno mnenje, tako v Parizu, kakor v Londonu. Po parkih so kopali rove, po ulicah postavljali topove, kakor bi bil že sovražnik pred durmi. Objavljale so se napačne številke o moči nemških armad.

Počasi se odkrivajo kulise izpred letošnjih dogodkov. Spominjamo se, da so londonske «Times» prinesle svoj čas članek, v katerem so predlagale odstop sudetskih Nemcev rajhu dosti prej, kakor je Hitler to zahteval. Sedaj se je izkazalo, da je ta članek napisal lord Runciman, oni, ki je bil poslan na českoslovaško, da posreduje. Ko čujemo to, moramo priznati: Režija je bila dobra, ali ni bila na čast ne Angliji, ne Franciji!

Kaj je izgubila ČSR?

Skupno je izgubila bratska českoslovaška republika ob zadnji razdelitvi njenega državnega ozemlja v tujo korist na šolskem področju 2307 šol s 5055 razredi, 6208 učitelji in 166.842 učenci. Od tega odpade na ozemlje, ki so ga zasedli Nemci, 139.578 učencev. To števílo pa lahko reduciramo za približno 18.000 učencev nemške narodnosti, tako da je českoslovaška žrtvovala evropskemu «miru» 120 tisoč čeških otrok.

*

Za popolno medicinsko fakulteto v Ljubljani se je vršil pred kratkim velik sestanek predstavnikov vseh akademskih organizacij, profesorjev in predstavnikov raznih drugih društev in ustanov.

Znana naša domača tovarna in livarna «Titan» na Perovem pri Kamniku baje namerava, kakor beremo v srbskih in hrvaških gospodarskih listih, prenesti celotni svoj obrat v notranjost države, najverjetneje v okolico Beograda.

Dražba vseh vrst krzna divjadi v Ljubljani bo 23. januarja 1939. Pošiljke naj bodo naslovljene na «Divja koža», Ljubljana — Velesejem.

Gradbena delavnost pri nas. Po statističnih podatkih je gradbena delavnost v naši domovini zopet napredovala in je bilo v zadnjih 3 in pol leta vloženih v nove zgradbe 2.585 milijonov dinarjev. Vrednost novih zgradb v glavnih mestih Jugoslavije znaša: v Beogradu 620.400.000 din., v Zagrebu 450.600.000 din., v Ljubljani 286.300.000 din., v Novem Sadu 248.900.000 din., v Nišu 120.300.000 din., v Skoplju 113 milijonov 500 tisoč din., v Banja Luki 98.300.000 din., v Splitu 90 milijonov 700 tisoč din., v Sarajevu 89.700.000 din., na Cetinju 65.400.000 din. in v ostalih mestih 400.900.000 din. Samo v Beogradu je bilo zgrajenih nad 1130 novih stavb z nad 40.000 prostori. Površina novozgrajenih stavb v Beogradu znaša nad 600.000 kvadratnih metrov.

Božično potovanje v Egipt preko Aten pripravljala «Putnik» za letošnje božične praznike. Vožnja z vso oskrbo in ostalim je preračunana na približno 6800 din.

Ljubljanski velesejem bomo imeli tudi v letu 1939. dvakrat.

Pomladanski bo od 3. do 12. junija, jesenski pa od 2. do 11. septembra. Na pomladanskem velesejmu bodo sodelovale vse važne panoge obrta in industrije, jesenskemu pa bo priključeni več posebnih gospodarskih in kulturnih razstav.

Glavni poštni urad v Beogradu se je že preselil v svojo novo monumentalno palačo.

Vlada Brazilije je ustanovila v Jugoslaviji namesto dosedanjega konzulata svoje poslaništvo.

Gostilničarska pivovarna v Laškem danes prvič pošilja v javni promet svoje novo varjeno pivo, za katero vlada v vseh krogih prebivalstva veliko zanimanje.

Najvišji vrh zelenega Pohorja, ki je nosil doslej ime Črni vrh, bo prekrščen v «Maistrov vrh» v znak hvalečnosti pokojnemu generalu Maistru za osvoboditev naše severne meje.

Velika družba dobro izvečbanih in organiziranih ponarejevalcev denarja je bila razkrita in aretirana v Somboru. Oblasti so ugotovile, da so ponarejali naš denar že nad pol leta in ga spravljali v promet po vsej Vojvodini kar na debelo.

Nova železniška proga St. Janž-Sevnica bo izročena javnemu prometu dne 8. decembra t. l.

Poštno ministrstvo bo izdalo 5 serij novih znamk, na katerih bodo okusne slike predstavljale razvoj poštne prometa v naši državi od prvih početkov pa do danes.

Od Beograda do beogradskega aerodroma je bila zgrajena nova asfaltirana cesta, ki je veljala 4.300.000 din. Ta cesta je sestavni del bodoče asfaltirane cestne zveze Beograd-Zagreb.

Nad tisoč sezonskih delavcev iz Prekmurja in Medmurja se je vrnilo te dni iz Nemčije, kamor bodo odšli na delo takoj pomladi, ker so že letos podpisali pogodbo za prihodnje leto.

Število jetičnikov v Zagrebu, ki je znašalo pred vojno 24,5% od vseh smrtnih primerov, je padlo danes že pod 15%. Umrljivost dojenčkov v hrvaški prestolnici pa je nazadovala od 16 na nepolnih 10 odstotkov.

Mestna plinarna v Vinkovcih, ki je bila zgrajena šele l. 1908., bo v kratkem popolnoma ustavila svoje obratovanje, ker isto absolutno ni več rentabilno po uvedbi elektrike v mestu. Vsa nešteta propagandna predavanja za uporabljanje plina so bila zaman. Zdi se, da so se tudi plinarne v raznih drugih naših mestih docela preživele.

Českoslovaška vlada je bila primorana z ozirom na novo nastali položaj v svoji domovini uvesti kar največje varčevanje, tako doma, kakor tudi v tujini. Zaukrat je v naši državi zaprla dvoje svojih predstavništev in sicer konzulata v Sarajevu in Dubrovniku, katerih delokrog je prevzel odslej zagrebški generalni konzulat.

Bratska Bolgarska slovi zaradi svojega sadja in povrtnine. S tem v zvezi pa je na Bolgarskem prav odlično razvita tudi konzervna industrija. Trenutno je v vsej Bolgariji 342 tovarn in večjih obratovnic za konzerviranje sadja in povrtnine.

S priključitvijo dela dosedanjega českoslovaškega državnega ozemlja k Madžarski je dobila Madžarska med drugim tudi 16 bank z 49 podružnicami ter s skupnimi denarnimi vlogami 602 milijona Kč.

Voditelja rumunskih nacionalistov Codreana in njegovih 13 najzvestejših sodelavcev, ki so bili z njim zaprti v neki rumunski ječi, so orožniki ena be-

gu» ustrelili. S tem je hotela rumunska vlada pri glavi ubiti znani nacionalistični pokret «Železne garde». Kljub temu so atentati, pokolji in neredi križem Rumunije na dnevnem redu. Kot naslednika Codreana se imenujeta Aleksander Cantacuzen in inž. Clime.

Železni gardisti v Rumuniji so na podlagi zadnjih ostrih ukrepov proti njihovu pokretu svojo aktivnost še podvojili. V eni sami noči so zanesli člani tako imenovanega njihovega «Bataljona smrti» samo v Černovicah kar 9 velikih požarov.

Atentat na Trockega, ki živi sedaj stalno v Mexiko City, je skušal izvršiti neki tamkajšnji domačin. Atentator se je splazil s peklenskim strojem kar skozi dimnik v stanovanje Trockega, pa ga je pri tem policija opazila in aretirala.

Iz javne službe v Franciji so bile odpuščene vse one osebe, ki so bile vmešane v zadnjo stavko.

Predsednik italijanske vlade Mussolini namerava napraviti obisk v Londonu že prihodnji mesec, takoj po obisku angleškega ministrskega predsednika Chamberlaina v Rimu.

Sterilizacijo zločincev in vseh atavistično obremenjenih oseb bo s posebnim zakonom že v kratkem uvedla italijanska vlada.

V Sovjetski Rusiji se je poročilo letos samo v prvih devetih mesecih 1.100.000 parov, to je za 117.000 več, kakor v istem razdobju lani.

Bivši českoslovaški predsednik republike dr. Edvard Beneš se bo za stalno naselil v Londonu in baje sploh ne namerava oditi v Ameriko.

Na vsem svetu je 41.500.000 avtomobilov, od katerih odpade na Ameriko 70%.

Dobiček angleške industrije se je po zadnjih statističnih podatkih v nekaterih panogah močno znižal. Povprečno znižanje čistega dobička se ceni na dobra 2%.

Vojvoda Windsorski in njegova žena se bosta vrnila v Anglijo, ker za to ni odslej nobenih ovir več. Vse formalnosti glede njunega bivanja na angleškem dvoru so že urejene.

Volitve v Angliji je že za najbližjo bodočnost napovedal znani delavski voditelj major Atlee. Žrtve letošnjega zračnega prometa v Avstraliji so znašale do 40 mrtvih in 14 ranjenih.

Proizvodnja petroleja na vsem svetu je narasla od leta 1929. do letos za dve tretjini.

Načrt novega bolgarskega zakona o samcih vsebuje določbe, da noben moški, ki se ne oženi do 26. leta starosti, ne more biti ali ostati v nobeni državni, občinski ali samoupravni službi in se mu mora njegov dohodek obremeniti s 30-odstotno samsko določbo.

Vrhovno poveljstvo italijanske vojske v primeru vojne bo prevzel sam Mussolini.

Letošnji svetovni pridelek hmelja znaša 584.000 stotov napram 645.250 stotom v preteklem letu. Letošnji pridelek je torej za 61.250 stotov manjši, kakor lani.

Francoska posojila tujim državam znašajo trenutno 252 milijard frankov, od tega je bilo posojenih 46 milijard od prevrata do danes.

Nemški institut za proučevanje konjunkturo poroča, da so zbrali v Nemčiji različnih odpadkov v zadnjih 12 mesecih za 550 milijonov mark ali v našem denarju za okrog 8 milijard dinarjev.

Deficit francoskih državnih železnic je pričel rasti že v visoke milijarde. Uprava francoskih železniških družb je mora-

Navodila našim pristašem za volitve!

Od vsega začetka, odkar smo nastopili kot pristaši Združene opozicije, smo se trudili za zblizanje opozicijskih skupin v Sloveniji v trdnem prepričanju, da zamore samo složen nastop vseh naprednih skupin osvoboditi Slovence politike, ki se je izživljala zadnja 3 leta v Sloveniji in katero smo si bili nakopali radi lastne nesloge. Preko napadov in obrekovanj smo šli molče, delujoč vztrajno na uresničenju svojega programa v veri, da bo sila razmer, trpljenje ljudstva in navadna pamet premagala osebna nasprotstva in prevelike politične ambicije. Toda, žal, smo se varali. Politična kratkovidnost ter zaverovanost v lastne osebe je tudi tokrat premagala zdravo mišljenje naroda, ki si je želelo skupnega in enotnega nastopa celokupne opozicije, da bi z elanom ustvarila navdušeno razpoloženje narodnih mas, kojih udarna sila bi bila uperjena le v eno smer, tja, kjer je naš skupni nasprotnik.

Namesto tega pa si bodo zopet posamezni kandidati odjedali drug drugemu glasove!

Pri takem herostratskem početju ne maramo sodelovati, niti nočemo povečati razpora v naprednih vrstah, ker smo prepričani, da bo tudi po volitvah bolj, kot kdaj prej, potreben složen nastop vseh naprednih in narodnih Slovencev, ko se bo v prihodnjih letih odločalo, če ne o usodi Slovencev sploh, pa vsaj o njihovem položaju v državi sami, o naši duhovni svobodi, o naši politični, gospodarski, socialni enakopravnosti, o verski strpnosti itd. Od razsodnosti naprednih Slovencev bo odvisna usoda Slovenije. Če bo pa odločala samo politična strast in osebni interesi, bomo izgubljeni.

Ker nismo uspeli s predlogom skupnega nastopa na listi, ki bi zajamčila največji uspeh v volitvah, smo sklenili:

VOLITEV SE NE UDELEŽIMO!

Gornje navodilo ne velja, — kot se to razume ob sebi —, za one okraje, v katerih so bili postavljeni naši kandidati, predno je bil sprejet gornji sklep. To so:

okraj škofjeloški, v katerem kandidira Karel Dolenc, posestnik, železniki (nam. Vinko Kuralt, delavec, žabnica); okraj dolnjelendavski, kandidat Ljudevit Seči (nam. Štefan Polanšek, Turnišče); okraj dravograbski, kandidat Franc Bart, kmet, Vič (nam. Ivan Dobovičnik, Dravograd) in okraj šmarski, kandidat Franc I. Nejedly, kmet, Prelasko (nam. Branko Prica, Rogaska Slatina).

Ne pustite se zavajati! Ne nasedajte lažem! Znana kuhinja laži in obrekovanja že deluje s polno paro. Dolže nas, da pozivamo naše pristaše, naj gredo volit dr. Korošca, pošiljajo anonimna pisma in razširjajo letake z lažno vsebino. Ne verujte ničesar! Za naše prijatelje velja geslo abstinence nepreklicno! Ne verujte nobenim letakom, tudi če bi bili opremljeni s kakimi podpis!

la pričeti skrajno varčevati in je bila primorana z ozirom na to ukiniti kakih 5000 km že obstoječih prog, s čimer je bil dosežen letni prihranek 200 milijonov frankov. Do konca letošnjega leta bo upokojenih predčasno 23.000 železniških uslužbencev, dočim se bo število pomožnega osebja tudi zmanjšalo za kakih 20 ali 25.000 oseb.

Premoženje pokojnega Kemala Atatürka znaša po navedbah njegove oporoke milijon funtov šterlingov, kar pomeni v naši veljavi okrog 240 milijonov dinarjev.

Dvajsetletnico albanske neodvisnosti so proslavili po vsej Albaniji zelo svečano in je ob tej priložnosti otvoril kralj Zogu tudi novo veliko radio-odajno postajo v Tirani.

Nad 5000 rudarjev je pričelo stavkati v največjem srebrnem rudniku sveta v Mehiki.

Nov denar za svoje kolonije v Vzhodni Afriki bo izdala italijanska vlada.

Kitajska protiofenziva v centralni Kitajski je potisnila Japonce zopet za 25 km južneje od Vuhanga. Kitajske čete so zavzele tudi 6 važnih mest v provincah Hopej, Šantung in Kvantung. V kitajsko armado prihaja vedno več mongolskih in mandžurskih vojakov iz japonske armade. V zadnjih 5 mesecih jih je dezertiralo iz japonskega vojnega tabora že nad 10 tisoč. Dosedanji vojni stroški Japonske na kitajskih tleh znašajo že nad 15 milijard jenov, kar predstavlja petkratni celotni japonski državni proračun iz mirnega časa.

Dandanes se govori na vsem svetu skupno 2796 jezikov od 6760, kolikor se jih je govorilo nekda.

Odnosaji med Nemčijo in Anglijo se naglo poslabšujejo, čeprav nemški tisk glasno povdarja, da problem židovskih beguncev in izgnancev ne bi bil smel biti vzrok tako žolčne kampanje angleške javnosti proti Nemčiji.

V francoskih gospodarskih krogih je vzbudila veliko pozornost vest, da nameravajo Nemci zvezati Donavo s Sredozemskim morjem. Ta nova vodna pot bi bila dolga 550 kilometrov in bi šla od železnih vrat po Timoku in Vardarju skozi Solun v Egejsko morje. Stroški za ta prekop bi znašali kakih 400 milijonov mark, s tem bi se pa skrajšala vodna pot donavskih parnikov v Sredozemsko morje za 1070 kilometrov oziroma za najmanj 50 ur.

Vrnitev svojih zaplenjenih ladij je zahtevala angleška vlada od vlade generala Franca v Španiji.

V stanovanju bivšega predsednika prve karpatsko-ukrajinske deželne vlade Brodyja je našla policija pri natančni hišni preiskavi 600.000 madžarskih pengov in nekaj pisemenih dokumentov, ki pričajo, da je delal Brody po nalogu neke tuje države za izvedbo plebiscita na karpatsko-ukrajinskem ozemlju.

Nemško veleletalo «Kondor» je preletelo razdaljo Berlin-Tokio z le dvojnimi vmesnimi pristankom v 46 urah in 15 minutah ter je doseglo povprečno srednjo brzino 321 km in 800 metrov na uro.

Vrednost celotnega italijanskega ozemlja je ocenil italijanski finančni minister o priliki proslave 186-letnice kraljeve akademije kmetijskih strokovnjakov v Firenci na približno 173 milijard lir.

Kakšne so ženske?

Pogosto se postavlja vprašanje, ali more biti žena ljubosumna na svojega moža, ki je preveč zavzet s svojim delom in ki zato posveča svoji ženi mnogo manj časa in pozornosti, kakor pa bi si ona želela? Praksa je pokazala, da žena nima pravice do te ljubosumnosti. Zakoni, v katerih žena viha nos zaradi moževega dela, se prej ali slej nesrečno razidejo. Žena trpi povsem brez potrebe in muči poleg tega še moža, ki se svoji službi ne more odpovedati že iz enostavnega razloga, ker bi se s tem moral odreči tudi vira svojih dohodkov, kar bi se ženi najbrže še manj dopadlo.

Znano je, da nekatere žene ne cenijo dovolj dela svojega moža. One mislijo, da delajo možje več, kakor bi jim bilo treba, da so pretirano skrbni in pridni ter da zgolj svojem delu na ljubo zanemarjajo svojo ženo. To ni pravilno! Žena se ne sme pritoževati, če je mož zelo zaposlen in ne sme biti ljubosumna na njegovo delo.

Če pa že nikakor ne more odločiti tem svojim občutkom in nagnjenjem, naj se zaradi tega napram možu vsaj ne obnaša surovo in ježno, temveč naj mu pojasni svoje mnenje lepo in blago, z vso uvidevnostjo. Prav tako pa ne sme mož odgovarjati grobo na take pripombe svoje žene in ji mora vedno lepo in jasno razložiti, zakaj mora biti tako zelo zaposlen.

Zakon ni ustvarjen zato, kakor premnoge žene mislijo, da bi morala biti mož in žena neprestano skupaj, kakor sijamska dvojčka. Žena bi počasi sama spoznala, da bi ji tako življenje postalo dolgočasno, nezaželeno monotono. V zakonu je potrebno, da je ta ali oni zakonski drug manj ali več časa odsoten.

Končno mora žena tudi ceniti svojega moža, seveda če on to s svojim delom in skrbnostjo za ženo in družino tudi zasluži. Treba pa je, da se mož po končanem delu vedno vsaj za kratko dobo posveti svoji ženi.

Za grudo in dom

NEPRIJETEN DUH TELESA.

Znoj ali pot sestoji v glavnem iz vode, ki vsebuje še manjše količine soli, maščobe in kislin. Normalna množina potu, ki ga izločimo v enem dnevu, znaša 600 do 800 gramov. V mnogih primerih pa je ta količina tudi znatno večja, zlasti pri boleznih, naporu, vročini itd. Znojenje se znatno povečuje z zvišanjem temperature človekove okolice, ali pa, če vsebuje kri velike množine vode, odnosno tedaj, če zavžijemo večje množine toplih pijač. Isti pojav se opaža tudi pri povečanju aktivnosti srca zaradi velikega napora mišic ali iz drugih razlogov. Koža izloča poleg potu tudi razne druge snovi, ki ji dajejo poseben duh. Ta duh je pri raznih plemenih različen. Znan je močan in neprijeten duh črncev. Ta duh je odvisen mimo drugega tudi od načina prehrane in od same hrane, ki jo zavžiješ. Vsi ti duhovi, več ali manj neprijetni, ki izvirajo iz potenja ali čezmernega izločanja gotovih snovi, se dajo najlažje odstraniti s pogostim in rednim umivanjem z navadnim milom. Če to ne pomaga, je treba telo umivati z raztopino hipermanganovega kalija ali s formalinovo razredčino.

★

Trakulja je zelo trdoživ zajedalec v človeškem telesu in je navadno potrebno pet do šest zdravljenj, preden se nam posreči, da to neprijetnost odstranimo iz telesa.

Za jesensko deževno vreme

29

7252-57

Valim otrokom napravite veliko veselje, ako jim kupite te tople klobučevinaste copatke.

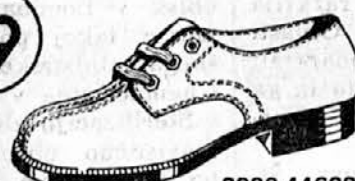
39

3762 68801

Visoki čevlji iz močne kravine, z močnim, nepremočljivim gumi-jastim podplatom. Prepotrebni šolskim otrokom za dež, blato in sneg.

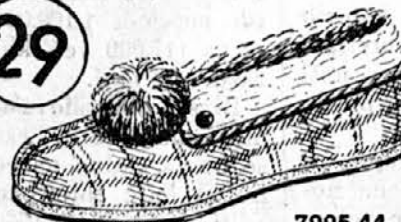
59

3933-44609

Okusni i močni delki čevlji iz močnega boksa, z usnjenim podplatom in peto.

29

7225-44

Lahke in udobne copate iz fine klobučevine, z lahkim usnjenim podplatom in klobučevinastim medpodplatom.

Deran

Din 4- 5- 6- 7-
Izdržljive patent nogavice iz bombaža. V izdelavi od sukanca stanejo Din 7- 9- 10- 12-

29

78155-657

Ženske galoše okrašene od močne gume. Posebno so primerne za dež in blato, ker zadržajo vodo od vlage.

79

2425-64121

Okusno in bogato luknjasto okrašeni čevlji iz črne in rjavega boksa. Dobro pristojajo k vsakemu kostumu.

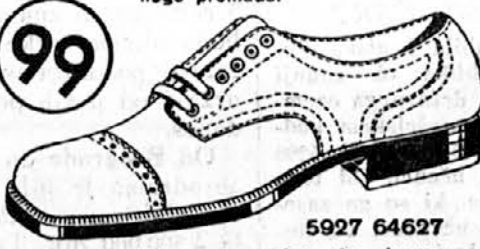
29

98157-651

Moški galoši iz črne lakirane gume, trpežljivi, udobni in poceni. V dežju in blatu varujejo noge prehlada.

99

5927 64627

Elegantni moški polčevlji litir-oglate oblike, izdelani iz dobrega telečjega boksa z usnjenim podplatom.

Radiša

5

K vsakemu paru moških čevljev kupite močne nogavice „RADIŠA“ za Din 5-

Blata

Pleskarsko, sobo- in črkoslikarsko podjetje

MARN JOSIP - LJUBLJANA

WOLFOVA UL. 12 - Telefon 30-68

Izvršuje vsa v to stroko spadajoča dela.
Priporočamo to znano tvrdko vsem!

Dovžan Ivan

dipl. krojačnica za
dame in gospode

Ljubljana, Sv. Petra c. 81

Izvršuje vsa v stroko spada-
joča dela po najnovejši modi in
po najsolidnejših cenah
Postrežba točna

OPTIK

J. GOLDSTEIN

Ljubljana, pod Trančo 1

priporoča po nizkih cenah prvovrstna
očala, daljnogleda, triedre, tlakomere,
toplomere i. t. d.

MENZA Kolodvorska ulica 8

nudi cenj. gostom — vsakomur — VES DAN od 6. ure zjutraj do 21. ure
zvečer okusno, obilno in ceneno hrano.

Mleko, kavo, ka-abo, čaj, din 1.—, 2.—, 2.50, 3.—; gulaž, vampe, obaro,
jetra itd. din 3.—.

Palacinke z marelično marmelado din 1.—.

KOSILO od pol 12. do 15. ure se kuha 2 krat: zakuhanu goveja juha ali
umetna juha, 2 prikubi, goveje meso din 5.—, isto s pečenko ali
močnato din 7.50, isto s pečenko in močnato din 9.50, brezmesna
hrana din 2.— do 5.—.

VEČERJA od pol 18. do 21. ure: goveji ali telečji zrezki v omaki, dunajski
ali pariški zrezki din 4.—, pečen rajžec, dušeno meso z makaroni
ali špageti, goveji ali telečji jezik v pikantni omaki, jajčne klobase,
segedinski gulaž, ogrsko zelje, pljučna pečenka v omaki, piška v pa-
priki itd. din 3.50. Žganci koruzni, ajdovi ali beli, dušen riž, raz-
lični cmoki, kompoti ali razne solate din 1.50, mlečna jedila din 2.50,
močnata jedila din 1.— do 2.—.

Hrana se dostavlja tudi na dom.

TOČIJO SE BREZALKOHOLNE PIJAČE, ABONENTI SE SPREJEMAJO.

Cene prehrane v gostilni pri „LOVCU“

LJUBLJANA, Rimska cesta 24 - vogal Ble.weisova cesta 2

ZAJTRK ob 6. uri: Mleko, veliko, 1 din — Kava, velika, 2 din — Čaj 3 din
Ka-aba 2 din — Golaž, vampe, jetra, ledvice itd. 3 din — Razna
mirza jedila in domače pecivo.

KOSILO od pol 12. do 15. ure, kuha se dvakrat: Zakuhanu goveja ali umet-
na juha, 2 prikubi po izbiri, goveje meso 5 do 6.50 din — Piška,
porcija 6 din — Dunajski ali pariški zrezki 5 din.

VEČERJA v mnogovrstni izbiri od 3—6 din.

Hrana se dostavi tudi na dom.

TOČIMO SAMO NARAVNA DOMAČA IN DALMATINSKA VINA.
VSI, KI ŽELIJO PREHRANO, NISO OBVEZNI JEMATI PIJAČ!
ABONENTI NA GORNJE CENE POPUSTI!!!